

การโฆษณาพิตดและ เอชไอวี / เอ็ดสีย ประเทศไทย

5

เอกสารเรื่องนี้เป็น 1 ใน 6 เรื่องที่จัดพิมพ์ไว้ในชุดเผยแพร่ความรู้เกี่ยวกับประเด็นทางกฎหมายและจริยธรรมที่เกี่ยวข้องกับการโฆษณาพิตดและเอชไอวี/เอ็ดสียในประเทศไทย

1. เอชไอวีและไวรัสตับอักเสบบีในประเทศไทย : ผลกระทบต่อนโยบายด้านยาเสพติดแห่งชาติ
2. การลดอันตรายจากการใช้ยา : บทเรียนจากภูมิภาค
3. โครงการระบอบกึ่งยุติยาเสพติด
4. การบำบัดการติดยาโดยการให้สาร “โอปิ-ออด” ทดแทน
5. โครงการลงพื้นที่ชุมชนและโครงการเผยแพร่ข้อมูลข่าวสาร
6. การลดอันตรายจากการใช้ยาในเรือนจำและสถานควบคุมตัวอื่นๆ

Canadian HIV/AIDS Legal Network | Réseau juridique canadien VIH/sida

โครงการลงพื้นที่ชุมชนและ โครงการให้ข้อมูลข่าวสาร

เพราะเหตุใดโครงการลงพื้นที่ชุมชน และโครงการให้ข้อมูลข่าวสารจึงมีความ สำคัญ?

การบริการสุขภาพที่จัดให้โดยระบบสุขภาพกระแสหลัก อาจเข้าถึงผู้ใช้ยาได้ในจำนวนที่ไม่มากนัก เพราะประชากรกลุ่มนี้มักถูกผลักไปอยู่ที่ชายขอบของสังคมและกลัวเจ้าหน้าที่จับมาลงโทษ โครงการลงพื้นที่ชุมชนและโครงการให้ข้อมูลข่าวสารมีจุดมุ่งหมายเพื่อสร้างการติดต่อกับผู้ใช้ยาและให้ข้อมูลและให้บริการที่พวกเขาต้องการเพื่อลดอันตรายอันเกิดจากการใช้ยาผิดกฎหมาย โครงการเหล่านี้ยังให้บริการด้านการส่งต่อไปยังศูนย์บำบัดการติดยา หน่วยบริการสุขภาพอื่นๆ (เช่น การให้คำปรึกษาและการตรวจหาเชื้อเอชไอวี และการรักษาด้วยยาต้านไวรัสเอ็ดสีย) และหน่วยบริการทางสังคมต่างๆ (รวมทั้งความช่วยเหลือด้านกฎหมาย)¹ ในบางประเทศ เจ้าหน้าที่ภาคสนามผู้ลงพื้นที่ชุมชน ได้ผ่านการฝึกอบรมเรื่องการให้สารออกฤทธิ์ด้านฝิ่นในกรณีฉุกเฉิน เช่น นาล็อกโซน เพื่อช่วยเหลือผู้ที่ได้รับฝิ่นเกินขนาดจนเกิดอาการหือคยา

โครงการลงพื้นที่ชุมชนได้ผลหรือไม่?

การวิจัยและการประเมินผลได้แสดงให้เห็นว่า โครงการลงพื้นที่ชุมชนดำเนินการได้ผลอย่างสม่ำเสมอมาโดยตลอดในการลด

ความเสี่ยงต่อเอชไอวีและความเสี่ยงทางสุขภาพอื่นๆ อันเกิดจากการใช้ยาชนิดฉีด ประโยชน์ของโครงการลงพื้นที่ชุมชน ได้แก่

- สามารถ “เข้าถึง” และ “เข้าใจ” กลุ่มผู้ใช้ยาชนิดฉีดได้มากขึ้น ซึ่งเป็นกลุ่มชายขอบที่ไม่ค่อยได้รับการดูแลและมีความเสี่ยงสูงต่อการติดเชื้อเอชไอวี ทำให้ง่ายขึ้นในการให้บริการและการให้ความรู้ด้านการลดอันตราย และให้บริการให้คำปรึกษาและการตรวจหาเชื้อเอชไอวี²
- ลดการใช้อุปกรณ์การฉีดยาร่วมกันในกลุ่มผู้ใช้ยาชนิดฉีด ลดความถี่ของการฉีดยา และในบางราย ก็ทำให้เลิกการใช้ยาชนิดฉีดไปเลย
- ช่วยส่งเสริมให้มีเพศสัมพันธ์แบบปลอดภัยมากขึ้น เช่น การใช้ถุงยางอนามัยในกลุ่มผู้ใช้ยา
- ช่วยเป็นช่องทางสำหรับการเข้าไปรับบริการบำบัดการติดยา และทำให้มีอัตราการคงอยู่ในระบบการบำบัดของผู้รับบริการสูงขึ้น³

กลุ่มเพื่อนอาจเป็นผู้ชักชวนผู้ใช้ยาคอนอื่น ๆ ให้มาเป็นสมาชิกใหม่ได้ดีกว่า และเป็นผู้ให้ความรู้แก่เพื่อนผู้ใช้ยาคอนอื่น ๆ ได้ดีกว่าด้วย เนื่องจากพวกเขามีแนวโน้มที่จะยอมรับฟังคนอื่น ๆ ที่เคยใช้ชีวิตผ่านสิ่งท้าทายต่างๆ

ที่เกี่ยวข้องกับการใช้ยาผิดกฎหมายมาก่อน การลงพื้นที่ชุมชนที่ขับเคลื่อนโดยเพื่อนผู้ใช้ยา จะประกอบไปด้วยผู้ที่ผู้ใช้ยาในปัจจุบันและอดีตผู้ใช้ยาที่ทำงานกับชุมชนของตนโดยตรง หรือเป็นผู้ปฏิบัติงานให้กับโครงการลงพื้นที่ชุมชนก็ได้ การวิจัยยืนยันว่าการลงพื้นที่โดยเพื่อนมีประสิทธิภาพดีกว่าการลงพื้นที่โดยนักสังคมสงเคราะห์หรือผู้ประกอบวิชาชีพทางสุขภาพอื่นๆ⁴

สถานการณ์ในประเทศไทยเป็นอย่างไร?

โครงการลงพื้นที่ชุมชนและโครงการให้ข้อมูลข่าวสารได้มีการดำเนินการอย่างประสบความสำเร็จมาแล้วในประเทศไทย⁵ ในปัจจุบันโครงการลงพื้นที่ชุมชนและโครงการให้ข้อมูลข่าวสารทั่วประเทศยังมีจำนวนจำกัดอยู่ ส่วนมากดำเนินการโดยองค์กรพัฒนาเอกชนบ่อยครั้งที่เจ้าหน้าที่ภาคสนามลงพื้นที่เพื่อทำกิจกรรมลดอันตรายและให้บริการต่างๆ โดยต้องเอาตัวเองเข้าเสี่ยง (กับการถูกรบวนหรือตั้งข้อกล่าวหา)

ผู้ใช้ยาชนิดฉีดในประเทศไทยยังรู้สึกกังวลที่จะมาใช้บริการสุขภาพและบริการทางสังคมเนื่องจากกลัวว่าจะถูกเปิดเผยสถานภาพว่าเป็นผู้ใช้ยา ความกลัวดังกล่าวมีสาเหตุส่วนหนึ่งมาจากความจริงที่ว่า การใช้ยาเสพติดถือว่าเป็นการทำผิดกฎหมายในประเทศไทย และส่วนหนึ่งมาจากการลดโอกาสของผู้ใช้ยาและการติตราพวกเขาที่เกิดขึ้นอย่างแพร่หลาย สภาพแวดล้อมเช่นนี้ทำให้การลง

ทำงานในพื้นที่เป็นยุทธศาสตร์ที่สำคัญในการเข้าถึงผู้ใช้ยาเพื่อให้บริการด้านการป้องกันการดูแล และการรักษาแก่พวกเขา

ข้อเสนอแนะ

- เจ้าหน้าที่ฝ่ายสาธารณสุขของไทยควรให้ทุนสนับสนุนสำหรับการจัดทำข้อมูลเกี่ยวกับยาผิดกฎหมายเพื่อเผยแพร่ไปยังเจ้าหน้าที่ผู้ให้บริการสุขภาพ ผู้ใช้ยา และผู้คนในสังคมทั่วไป โดยต้องเป็นข่าวสารที่ถูกต้อง แม่นยำ ไม่ลำเอียง และไม่มีการตัดสินใคร
- หน่วยงานของรัฐบาลไทยและองค์กรชุมชนควรให้ทุนสนับสนุนโครงการลงพื้นที่ชุมชนและการให้ข้อมูลข่าวสาร ที่ดำเนินการโดยเพื่อนผู้ใช้ยาด้วยกันและตั้งอยู่บนหลักการของการลดอันตราย
- หน่วยงานของรัฐบาลไทยควรจัดให้มีกลไกสำหรับช่วยให้เจ้าหน้าที่ภาคสนามที่ลงพื้นที่ชุมชนสามารถทำงานได้อย่างมีประสิทธิภาพ

อ้างอิง

- ¹ ตัวอย่างอื่นๆของการดูแลทางสังคม ได้แก่ การฝึกอาชีพ การช่วยเหลือเรื่องที่อยู่อาศัย คำแนะนำเรื่องการเงิน การสนับสนุนจากนักสังคมสงเคราะห์ และการเข้าร่วมในกลุ่มเพื่อนช่วยเพื่อน
- ² See WHO, Evidence for Action: Effectiveness of Community-Based Outreach in Preventing HIV/AIDS Among Injecting Drug Users, 2004, available via www.who.int/hiv/pub/idu/en; P. Tinsman et al., "Factors affecting client response to HIV outreach efforts," *Journal of Substance Abuse* 13 (2001): 201–214.
- ³ WHO, UNODC, UNAIDS, Policy Brief: Reduction of HIV Transmission Through Outreach – Evidence for Action on HIV/AIDS and Injecting Drug Use, 2004, available via www.who.int/hiv/pub/idu/en.
- ⁴ See, for example, H. Madray and Y. van Hulst, "Reducing HIV/AIDS high risk behaviour among injection drug users: peers vs. education," *Journal of Drug Education* 30(2) (2000): 205–211; WHO, Evidence for Action: Effectiveness of Community-Based Outreach.
- ⁵ See, for example, W. Sittrai., "Outreach to bar workers in Bangkok," *Hygiene* 9(4) (1990): 25–28.

5

เนื้อหาในเอกสารเผยแพร่นี้เป็นข้อมูลทั่วไป ไม่ได้เป็นข้อแนะนำทางกฎหมาย และไม่ควรนำไปใช้เป็นข้อแนะนำทางกฎหมาย

ท่านสามารถเข้าไปดูเอกสารนี้ในเว็บไซต์ของ “เครือข่ายกฎหมายด้านเอชไอวี/เอดส์แห่งแคนาดา” ได้ที่ www.aidslaw.ca/drugpolicy เรายินดีหากจะมีการนำเอกสารนี้ไปจัดพิมพ์ซ้ำ แต่ไม่ใช่เพื่อการจำหน่าย และต้องอ้างถึง “เครือข่ายกฎหมายด้านเอชไอวี/เอดส์แห่งแคนาดา” ว่าเป็นแหล่งที่มาของข้อมูล สำหรับรายละเอียดเพิ่มเติม โปรดติดต่อเครือข่ายกฎหมายฯ ได้ที่ info@aidslaw.ca

เอกสารเผยแพร่นี้มีการจัดทำเป็นภาษาไทยด้วย

ผู้ให้ทุนสนับสนุนการจัดทำเอกสารนี้คือ มูลนิธิเลวี-สตราสส์ (Levi Strauss Foundation)

เครือข่ายกฎหมายด้านเอชไอวี/เอดส์แห่งแคนาดา, 2552